SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2200

av Martin Kinnunen m.fl. (SD)

Export av snus

Export av snus

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom Europeiska unionen aktivt ska verka för att avskaffa förbudet mot försäljning av svenskt snus i övriga medlemsstater och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom Europeiska unionen aktivt ska motverka förbud och oproportionerliga restriktioner mot tobaksfria nikotinprodukter samt värna principen om skademinimering och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska bygga allianser med likasinnade medlemsstater för att motverka nya handelshinder mot snus och tobaksfria nikotinprodukter inom Europeiska unionen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har länge haft en särställning i Europa med mycket låg tobaksrelaterad dödlighet. Sett till befolkningsmängd tillhör landet de främsta inom EU på området. En viktig förklaring är att svenskar i betydligt högre utsträckning använder snus och andra rökfria nikotinprodukter samtidigt som andelen rökare är väsentligt lägre än i övriga Europa.

Sveriges låga andel som röker har inte uppstått av en slump. Sveriges låga andel som röker har inte uppstått av en slump. Under lång tid har många svenskar valt snus i stället för cigaretter. Vilket har bidragit till de positiva folkhälsoresultat som Sverige uppnått och bör vara en utgångspunkt även i den europeiska diskussionen om nikotin- och tobaksprodukter.

Trots detta omfattas traditionellt svenskt snus fortfarande av ett unikt och långtgående förbud inom Europeiska unionen. Sverige har sedan EU-inträdet ett undantag som tillåter försäljning av snus på den svenska marknaden, men export till övriga medlemsstater är alltjämt förbjuden. Detta är enligt vår mening svårt att förena med de principer om fri rörlighet för varor som den inre marknaden bygger på.

Det framstår som särskilt motsägelsefullt att en produkt som endast får säljas i ett medlemsland är föremål för ett totalförbud samtidigt som cigaretter, vars hälsorisker är väldokumenterade, säljs fritt inom hela unionen. Så länge det är tillåtet att tillverka och sälja svenskt snus till myndiga konsumenter i Sverige bör Sveriges mål vara att motsvarande möjligheter ska finnas i övriga medlemsstater.

Ett avskaffande av exportförbudet skulle inte bara stärka den fria rörligheten på den inre marknaden utan även skapa bättre möjligheter för svenska företag att växa, exportera och skapa arbetstillfällen. Regeringen bör därför fortsatt verka för att avskaffa EU:s förbud mot försäljning av svenskt snus i övriga medlemsstater.

Under senare år har det politiska fokuset i ökande grad riktats mot de tobaksfria nikotinportionerna, ofta kallade vitt snus. Samtidigt har flera medlemsstater föreslagit eller infört restriktioner som begränsar eller riskerar att helt stoppa försäljningen av sådana produkter. Bland annat har förslag om totalförbud och mycket långtgående begränsningar av nikotinhalter lagts fram i olika europeiska länder. Samtidigt pågår på EU-nivå diskussioner om gemensamma minimiskatter på nikotinprodukter, däribland tobaksfria nikotinportioner. Vi anser att beskattningen bör ta hänsyn till produkternas relativa hälsorisker. Om skatten på rökfria alternativ närmar sig beskattningen av cigaretter riskerar incitamenten att välja mindre skadliga produkter att försvagas. Det skulle motverka principen om skademinimering och gå på tvärs med de folkhälsoresultat som Sverige uppnått.

Regeringen har under den föregående mandatperioden tydligt markerat att den följer utvecklingen aktivt och att den fria rörligheten för varor är ett kärnvärde inom EU. Regeringen har även uttryckt oro över nationella totalförbud som begränsar handeln på den inre marknaden samt framhållit att regleringar bör vara proportionerliga och ta

hänsyn till produkternas relativa risker. Regeringen har vidare betonat att cigaretter och röktobak utgör en betydligt större hälsorisk än snus och andra rökfria alternativ.

Sverigedemokraterna delar denna bedömning. Sverige bör även fortsättningsvis motsätta sig nationella förbud och andra åtgärder som undergräver den fria rörligheten på den inre marknaden. Vidare menar vi att Sverige inom EU aktivt ska försvara principen om skademinimering och motsätta sig förbud eller oproportionerliga regleringar som saknar tillräcklig hänsyn till produkternas relativa skadeverkningar. Åtgärder för att skydda barn och unga är viktiga, men sådana åtgärder måste vara ändamålsenliga och proportionerliga.

Sverige bör därför verka för en reglering av nikotinprodukter inom EU som utgår från tillgänglig forskning och produkternas relativa hälsorisker samt bygga allianser med likasinnade medlemsstater. Detta för att motverka att nya handelshinder reser sig mot både svenskt snus och tobaksfria nikotinportioner.

Martin Kinnunen (SD)

Richard Jomshof (SD) *Johnny Svedin (SD)*

Yasmine Eriksson (SD)